ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015(ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА / QUALIFICATION WORK

Методичні рекомендації

Ступінь вищої освіти	«Бакалавр» /	Bachelor
Галузь знань	23 «Соціальна робота» /	Social work
Спеціальність	232 «Соціальне забезпечення» /	«Social welfare»
Освітня програма	«Соціальне забезпечення» /	Social welfare
Форма навчання	денна	

Вінниця 2023

Розробник: Павлюк Тетяна , кандидат економічних наук, доцент;

Гарант освітньої програми «Соціальне забезпечення» - Мартинова Лілія, доктор економічних наук, доцент.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин 06.03.2023 р., протокол № 04; на засіданні методичної комісії факультету економіки, менеджменту та права 20.03.2023 р., протокол № 03

Рецензенти: Кульганік Оксана, кандидат економічних наук

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 17.04.2023 р. Формат 60х84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 2,20.
Обл.-вид. арк.1,85. Тираж 2. Зам. № 117.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

ЗМІСТ

	Вступ	4
1.	Загальні положення	8
2.	Рекомендації щодо вибору теми кваліфікаційної роботи	10
3.	Основні етапи написання кваліфікаційної роботи	11
4.	Основні вимоги до змісту, структури та обсягу кваліфікаційної роботи	12
5.	Основні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	16
6.	Організація захисту кваліфікаційної роботи	24
7.	Додатки	27

ВСТУП

Методичні рекомендації до написання кваліфікаційної роботи розроблено на підставі Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», інструкцій МОН України, стандарту вищої освіти спеціальності, освітньої програми підготовки бакалавра, «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти у ВТЕІ ДТЕУ», «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у ВТЕІ ДТЕУ», «Положення про кваліфікаційну роботу» http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/32.pdf та накопиченого у ВТЕІ ДТЕУ досвіду написання студентами кваліфікаційних робіт.

Бакалавр – ступінь вищої освіти, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Кваліфікаційна робота здобувача передбачена навчальним планом і завершує його підготовку в інституті. Кваліфікаційна робота – кваліфікаційне самостійне дослідження, що виконує здобувач на завершальному етапі навчання у ВТЕІ ДТЕУ.

Мета дослідження полягає у забезпеченні об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь та знань розв'язувати типові завдання діяльності, які зазначені в освітніх програмах підготовки бакалавра, невід'ємною складовою яких є наукове дослідження.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до вимог щодо напрямів наукових досліджень і має засвідчити рівень професійної підготовки випускника, виявити його спеціальну та загальнонаукову підготовку, вміння застосовувати здобуті в інституті знання для розв'язання науково-практичних завдань, здатність до проведення досліджень, систематизації та свідомого засвоєння знань, наявність у її автора навичок наукової роботи.

Методичні рекомендації призначені для надання допомоги студентам у виконанні кваліфікаційної роботи та включають основні вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, організації її написання, порядку захисту та оцінювання.

Компетентності кваліфікаційної роботи.

Інтегральна компетентність:Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.
ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.
СК 2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
СК 3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різних груп населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.
СК 4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.
СК 7. Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю.
СК 10. Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги.
СК 11. Здатність оцінювання якості соціальних послуг.
СК 12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.
СК 13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.
СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
СК 15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності.

Результати навчання:

РН 1. Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності.
РН 2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.
РН 3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.
РН 4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.
РН 6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту.
РН 7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

РН 8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.
РН 9. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців.
РН 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.
РН 12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.
РН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення.
РН 14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.
РН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
РН 16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.
РН 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.
РН 18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота є кінцевим результатом самостійної індивідуальної науково-дослідницької діяльності здобувача, комплексним науковим дослідженням, підсумком вивчення ним дисциплін, передбачених навчальними планами підготовки та проходження виробничої практики.

Кваліфікаційна робота є підсумковою атестацією, яка дає можливість виявити рівень засвоєння здобувачем теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю відповідно до узагальненого об'єкта діяльності. Кваліфікаційна робота є одним із видів індивідуальних робіт студента, оригінальним, завершеним науковим дослідженням у галузі знань «Соціальна робота» та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

На сучасному етапі в Україні існує розгалужена система багатоаспектної соціальної допомоги, захисту та підтримки різних категорій населення. Разом з тим соціально-економічні трансформації державного масштабу вказують на глибокі кризові процеси сучасного суспільства: бідність, безробіття, духовне зубожіння тощо. Саме тому перед спеціалістами із соціального забезпечення постають важливі завдання оволодіння сучасними методами соціального забезпечення, вивчення специфіки діяльності державних і недержавних структур, спроможних підтримати, захистити і надати допомогу соціально незахищеним верствам населення. Виконання цих завдань пов'язане передусім з науково-дослідницькою діяльністю фахівців із соціального забезпечення, доцільність якої зумовлена потребами підвищення ефективності та дієвості фаху «Соціальне забезпечення», його корисного внеску на благо та перспективу розвитку суспільства.

Метою написання кваліфікаційної роботи – визначення рівня підготовленості студентадо розв'язання комплексу наукових і прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних знань і практичних навичок, отриманих у процесі всього періоду навчання.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження формують фундаментальні праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених з досліджуваної проблематики. У процесі вирішення поставлених завдань можуть бути застосовані методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, методи системного узагальнення та порівняння, статистичні методи та ін.

Кваліфікаційна робота виконується на основі поглибленого вивчення і творчого критичного осмислення сучасної фахово орієнтованої вітчизняної та зарубіжної літератури, чинного законодавства України з питань соціального забезпечення. Соціальні проблеми є об'єктом наукового дослідження в соціальному забезпеченні. Коли дослідник розпочинає дослідження, він вже має певне уявлення, концепцію того, що він збирається вивчати. На основі цього дослідник формулює наукову проблему. Під науковою проблемою вчені розуміють таке питання, вирішення якого не міститься в системі знань, накопичених суспільством. Вона об'єктивно виникає в ході розвитку пізнання,

питання або комплексу питань, розв'язання яких являє істотний практичний або теоретичний інтерес.

Кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня бакалавра виконується з метою підтвердження рівня професійної підготовки випускника першого рівня вищої освіти. Основне завдання – продемонструвати здатність автора вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук (відповідно до сьомого рівня Національної рамки кваліфікацій) на основі компетентностей, набутих в період навчання.

Основні наукові результати кваліфікаційної роботи здобувача освітнього ступеня бакалавра обов'язково повинні бути опубліковані в Збірнику студентського наукового товариства «ВАТРА» та інших виданнях ВТЕІ ДТЕУ – 1 стаття, що має бути відображено у календарному графіку підготовки кваліфікаційних робіт (дод.А).

Кваліфікаційна робота має бути написана державною мовою. Написання кваліфікаційної роботи іншою, ніж державна, мовою можливе за поданням факультету та погодженням директора.

Вимоги до кваліфікаційної роботи полягають у:

- глибокому та цілісному осмисленні професійної проблеми;
- комплексному оволодінні матеріалом і методами самостійного дослідження, послідовному його викладенні;
- практичному застосуванні теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо визначення закономірностей функціонування і розвитку системи соціального захисту.

У процесі написання кваліфікаційної роботи студент, відповідно до кваліфікаційних вимог, повинен виявити:

- знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання соціального захисту, розробки і реалізації стратегії й тактики у системі соціального захисту;
- уміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;
- вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі;
- вміння формулювати наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом.

Кваліфікаційна робота повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити результати самостійних досліджень та розрахунки, виконані із застосуванням інформаційних технологій;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті;
- бути належним чином оформленою;

- мати всі необхідні супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Кваліфікаційна робота підлягає перевірці на наявність ознак академічного плагіату за допомогою визначеного програмного продукту. Результати перевірки треба представити у вигляді довідки, яка відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти у ВТЕІ ДТЕУ. http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf

Кваліфікаційна робота, що не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, що не містить матеріалів конкретного дослідження теми відповідно до обраного напряму на матеріалах регуляторних органів України або даних реального підприємства, обґрунтованих пропозицій, а також не має відзиву з об'єкта дослідження та зовнішніх рецензій – до захисту не допускається.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИБОРУ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Темою кваліфікаційної роботи (предметом дослідження) може бути одна з актуальних проблем, яка недостатньо теоретично та методично розроблена або потребує новітніхтеоретичних та методичних підходів, викликає зацікавленість практиків або є перспективною для впровадження з метою підвищення ефективності соціального забезпечення та захистусуспільства в сучасних умовах.

Рекомендована тематика кваліфікаційних робіт розробляється кафедрою економіки та міжнародних відносин згідно з вимогами варіативної компоненти кваліфікаційної характеристики фахівців з конкретної спеціалізації або програми підготовки відповідно до затверджених програм вивчених навчальних дисциплін. Тематика періодично переглядається і поновлюється з урахуванням наукових інтересів кафедри та розвитку економічної науки і практики.

Студент може самостійно обрати тему кваліфікаційноїроботи згідно з тематикою, яку затвердила кафедра.

Тему кваліфікаційної роботи студент обирає із запропонованих кафедрою, погоджує її з науковим керівником та (за необхідності) з консультантом. Якщо студент не мав змоги в визначені графіком навчального процесу строки обрати тему кваліфікаційної роботи – це робить науковий керівник та гарант освітньої програми.

Студент, за погодженням із керівником, може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (з урахуванням попередньої власної науково-дослідницької роботи, місця роботи, можливостей отримання необхідної інформації на об'єкті дослідження).

Разом із вибором теми визначається об’єкт, на матеріалах якого буде виконуватися кваліфікаційна робота. Такими об’єктами можуть бутипідприємства (організації, установи), розташовані на території України або за її межами, що здійснюють різні види діяльності.

Діяльність об’єкта дослідження повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної теми.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до графіка, що складається кафедрою економіки та міжнародних відносин і затверджується завідувачем кафедри та деканом.

Основні етапи написання кваліфікаційної роботи:

1. Затвердження змісту кваліфікаційної роботи.
2. Отримання завдання кваліфікаційної роботи.
3. Виконання наукової статті за тематикою кваліфікаційної роботи.
4. Написання кваліфікаційної роботи.
5. Оформлення роботи та її реєстрація на кафедрі.
6. Попередній захист роботи на кафедрі.
7. Зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи.
8. Публічний захист роботи.

Тема кваліфікаційної роботи затверджується після визначення об’єкта, на матеріалах якого буде виконуватися кваліфікаційна робота. За відсутності пропозицій з боку студента щодо досліджуваного об’єкта кафедра залишає за собою право призначення підприємства або установи, з якими ВТЕІ ДТЕУ має відповідну угоду.

Після остаточного узгодження теми кваліфікаційної роботи з науковим керівником студент подає заяву на ім’я завідувача кафедри, в якій зазначає назву теми і повну назву об’єкта дослідження. Заява є підставою для призначення наукового керівника (зразок заяви наведено у дод. Б).

Після опрацювання джерел студент складає план, який узгоджується з науковим керівником, керівником проектної групи (гарантом освітньої програми), консультантом, завідувачем випускової кафедри. Розгорнутий план зазначається у Завданні на випускну кваліфікаційну роботу студентові (далі – Завдання) (дод. В). Завдання затверджується керівником дипломної роботи, та завідувачем кафедри (додаток В).

Список студентів, перелік їх тем та наукові керівники затверджуються наказом директора ВТЕІ ДТЕУ. Внесення змін та уточнень до тем / об’єктів дослідження кваліфікаційних робіт можливе, як виняток, не пізніше першого тижня від початку проходження здобувачами вищої освіти виробничої (переддипломної)практики. Зміни здійснюються за наказом директора, проєкт якого вносить декан факультету на підставі службової записки завідувача

кафедри за обґрунтованою заявою здобувача вищої освіти, погодженою з науковим керівником та гарантом освітньої програми.

4. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ОБСЯГУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи **складає до 40 сторінок тексту** (починаючи зі змісту та невраховуючи список використаних джерел та додатки) формату А4, шрифт – TimesNewRoman, 14 кегль, міжрядковий інтервал – 1,5) та регламентується відповідно до специфіки освітньої програми.

Кваліфікаційна робота має таку структуру:

- Титульний аркуш.
- Зміст.
- Перелік умовних позначень (у разі потреби).
- Вступ.
- Основна частина (складається з трьох розділів по два параграфи та висновків до них).
- Висновки та пропозиції.
- Список використаних джерел.
- Додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і оформлюєтьсявідповідно до вимог стандарту та вимог ВТЕІ ДТЕУ (дод. Г).

Зміст кваліфікаційної роботи включає послідовно перераховані назви всіх структурних елементів кваліфікаційної роботи із зазначенням номерів сторінок, з яких вони починаються; має відображати суть проблеми, її складність і логіку дослідження. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов’язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Заголовки Змісту повинні точно відповідати заголовкам у тексті кваліфікаційної роботи. Не можна скорочувати їх або подавати в іншому формулюванні, послідовності і співпідпорядкованості порівняно із заголовками в тексті. Заголовки однакових ступенів рубрикації необхідно розташовувати один під одним.

Перелік умовних скорочень(за наявності). Якщо у кваліфікаційній роботі вживаються маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік може бути поданий у кваліфікаційній роботі окремим списком, який розміщують перед вступом. Перелік друкують двома колонками, у яких зліва за

алфавітним принципом наводять скорочення, справа – їх детальну розшифровку. Якщо у кваліфікаційній роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ (до3-х аркушів) розкриває сутність і стан наукового розроблення проблеми (задачі),її значимість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У Вступі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності:

1. ***Актуальність теми роботи*** – передбачає стисле обґрунтування своєчасності та значущості дослідження за обраною тематикою.
2. ***Аналіз рівня розробленості теми*** **–**містить стислий огляд основних публікацій за темою дослідження із посиланнями на праці конкретних вітчизняних та закордонних науковців та формулюванням висновків щодо необхідності подальших досліджень за обраним напрямом.
3. ***Мета і завдання дослідження.*** Формулюють мету роботи і завдання,які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Мета кваліфікаційної роботи зазвичай тісно пов’язана з назвою роботи й повинна чітко вказувати, що саме вирішується в роботі. Мета і завдання дослідження формуються на основі аналізу літературних джерел і визначення актуальності теми. Мета розкривається переліком завдань, які вирішуються у кваліфікаційній роботі.
4. ***Об’єкт і предмет дослідження.*** *Об'єкт дослідження* — це процес або явище,що породжує проблемнуситуацію й обране для вивчення. *Предмет дослідження* міститься в межах об’єкта.
5. ***Методи дослідження.*** Надається перелік методів дослідження,використаних в роботі для досягнення поставленої мети. Перелік методів має бути наданий в контексті теми роботи та містити стислу та змістовну інформацію щодо того, яким чином та з якою метою ці методи було застосовано. Такий підхід до викладення дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.
6. ***Інформація про апробацію результатів дослідження*** (перелікконференцій, на яких було здійснено та обговорено результати дослідження (назва доповіді, місце та час проведення конференцій), назва статті (які було підготовлено), інформація про їх видання (назва видання, місце, час тощо).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів теоретико-методичний, аналітико-дослідницький, проектно-рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов’язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру. У кінці кожного розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у ньому результатів наукових і прикладних досліджень.

РОЗДІЛ 1 – теоретико-методичний (*2 підрозділи кваліфікаційної роботи*). У ньому здобувач демонструє свої науково-дослідницькі компетенції, розкриває сучасний стан наукової думки щодо проблем досліджуваної теми, аналізує різні теорії та концепції, проводить критичний огляд відповідних наукових джерел, висловлює й обґрунтовує авторську позицію, формулює проблемні питання. Загальний обсяг цього розділу не повинен перевищувати 25-30% загального обсягу кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 2 – аналітико-дослідницький (2 *підрозділи кваліфікаційної роботи*). Розділ має бути максимально насичений фактологічною інформацією та її аналізом. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, рисункимають супроводжуватися тлумаченням і висновками, які дозволяють визначити сутність досліджуваних процесів, їх особливості, тенденції, вектори змін.

Текст кваліфікаційної роботи слід підкріпити реальними документами підприємств (установ, організацій), що наводяться у додатках.

У підрозділі 2.1. Необхідно навести коротку характеристику досліджуваного підприємства(установи). Незалежно від теми дослідження даний підрозділ повинен вміщувати: назву підприємства, форму власності, власників, історію створення, місце реєстрації, величину статутного фонду, аналіз складових організаційної структури управління досліджуваного підприємства, мету та предмет діяльності підприємства; характеристику послуг, що надаються. Проведення аналізу фінансово-економічних показників, що характеризують стан та тенденції розвитку досліджуваного підприємства, визначення кількісної та якісної оцінки факторів, що обумовили зміни окремих показників на об'єкті дослідження, здійснення діагностики управління цим напрямом діяльності на об'єкті дослідження, критична оцінка її сучасного стану, методичного інформаційного забезпечення тощо.

Підрозділ 2.2. необхідно присвятити прикладній реалізації на досліджуваному підприємстві методів діагностики та методик аналізу стану досліджуваної проблеми, розглянутих в попередньому розділі. Водночас, при аналізі отриманих результатів (кількісних оцінок стану досліджуваної проблеми на підприємстві) головну увагу необхідно присвятити оцінці впливу суб'єкта керування на оцінювані показники, а також виявленню резервів підвищення ефективності процесу управління станом досліджуваної проблеми.

При розкритті аналітичного розділу обов'язковим є:

- аналіз системи державного управління об'єктами дослідження на макро- та мезо- рівнях, проаналізувавши таким чином вплив на результати діяльності підприємства зовнішніх незалежних від системи управління підприємством на локальному (макро-) рівні факторів.

При підготовці цього розділу рекомендовано використовувати економіко-математичні методи, програмні засоби для групування, розрахунків та аналізу. За результати розрахунків і зроблені на цій основі висновки відповідальність несе здобувач – автор кваліфікаційної роботи.

Рекомендований обсяг РОЗДІЛУ 2 – у межах 25-35% від загального обсягу роботи.

РОЗДІЛ 3 – проектно-рекомендаційний, завданнямякого є розробка конкретних рекомендацій, пропозицій щодо удосконалення процессу або явища, що є предметом дослідження.

Підставами для обґрунтування рекомендацій мають послугувати аналіз прогресивного міжнародного досвіду розвитку досліджуваних явищ та процесів, узагальнення інформації про підходи, які використовуються у країнах, які досягли найбільших успіхів у сфері, що досліджується, а також виявлення шляхів адаптації прогресивних практик до вітчизняних реалій. Важливим елементом третього розділу є розроблення та обґрунтування студентом заходів, які можуть бути реалізовані на об'єкті дослідження, для вирішення проблем, які були виявлені при аналізі його діяльності. Надані студентом пропозиції повинні мати розгорнуте обґрунтування, а ресурси, необхідні для їх впровадження, мають бути адекватними фінансовим можливостям суб'єкта міжнародного бізнесу.

*Упідрозділі 3.1.*має бути надано рекомендації щодо вдосконалення економічної діяльності суб'єкта господарювання у контексті дослідження.

У підрозділі 3.2. має бути оцінено ефективністьзапропонованих заходів. Параграф має прикладний характер, та передбачає оцінку ефективності (економічної, організаційної, управлінської, технологічної тощо) впровадження наданих теоретичних рекомендацій в соціальній політиці. Аналітичний та графічний матеріал, що ілюструє надані студентом рекомендації та оцінку їх ефективності, наводиться в додатках до кваліфікаційної роботи.

Висновки та пропозиції, що наводяться в окремому розділі кваліфікаційної роботи, є стислим викладанням підсумків проведеного дослідження. Саме тут стисло наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми,узагальнюються результати аналізу та діагностики об'єкта дослідження за визначеним напрямом дослідження; стисло подаються теоретичні та практичні пропозиції щодо вдосконалення соціального забезпечення. Обсяг висновків і пропозицій має становити 2-5 сторінки.

Список використаних джерел формується за алфавітом утакому порядку: спочатку літературні джерела, законодавчо-нормативні акти українською мовою, а потім мовою країн ЄС згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Для інформаційних матеріалів джерел Інтернет – обов'язкове посилання на відповідну Web-адресу.

Рекомендована кількість джерел становить ***не менше 50*** найменувань. Обов'язкова наявність посилань на публікації за темою дослідження з видань, що входять до міжнародних наукометричних баз за останні 5 років.

Додатки до кваліфікаційної роботи мають містититінформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою. Вони розміщуються на останніх сторінках роботи відповідно до посилань на них за

основним текстом. Кожен із них має бути позначений літерою (правий верхній кут).

Додатки містять розрахункові таблиці, довідкову інформацію, статистичні дані, використані з метою аналізу діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу та обґрунтування пропозицій та рекомендацій щодовдосконалення. Крім того, у додатки доцільно включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи, інструкції, методики, опис алгоритміврозроблені в процесі написання кваліфікаційної роботи; ілюстрації допоміжного характеру тощо.

5. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам, що висуваються до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Текст роботи друкують за допомогою принтера з однієї сторони білого аркуша формату А4 (210×297 мм), залишаючи ***поля*** таких розмірів:

– ліве – 2,5 см;

– праве – 1,0 см;

– верхнє – 2,0 см;

– нижнє – 2,0 см.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи – однакова. Міжрядковий інтервал 1,5.Розмір шрифту TimesNewRoman текстового редактора – 14. Абзацний відступ – 1,5 см.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи («ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ») друкують великими літерами симетрично набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка розділів, підрозділів не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Розривати слова знаком переносу в заголовках заборонено. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в підбір дотексту.У цьому випадку в кінці заголовка ставиться крапка.

Відстань між назвою підрозділу, попереднім та подальшим текстом має

бути не менше ніж два рядки. Не можна розміщувати назву підрозділу, пункту й підпункту в нижній частині аркуша, якщо після неї розміщено лише один рядок тексту або жодного.

Кожний розділ роботи необхідно починати з нової сторінки.

На першому (титульному) аркуші кваліфікаційної роботи номер сторінки не зазначають, але враховують при нумерації загальної кількості сторінок.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (немалюнків), таблиць, формул проставляють арабськими цифрами без знака №. Додатки не входять до загального обсягукваліфікаційної роботи, але нумеруються наскрізною нумерацією.

Нумерація сторінок:

– у правому верхньому кутку;
– починати проставляти нумерацію сторінок варто зі вступу, з третьої сторінки (титульний аркуш, індивідуальне завдання, зміст – сторінки не проставляються).

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують його назву і також крапку не ставлять. Слово «РОЗДІЛ» і його назву розміщують у центрі сторінки (без абзацного відступу).

Параграфи нумерують у межах кожного розділу. Номер параграфу складається з номера розділу і порядкового номера параграфу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера параграфу ставиться крапка. Наприклад: «2.2.»(другий параграф другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок параграфу. Заголовки параграфів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Посилання в тексті на джерела надають у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела усписку використаних джерел, друга цифра – номеру сторінки. Наприклад: [32, с. 85].

Зібрані фактичні та статистичні матеріали наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт.) або відносних (%).

Наприкінці кваліфікаційної роботи розміщується ***список використаних джерел.*** Рекомендована кількість назв близько 50. Доцього списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора (-ів); назву твору; вид видання (за потреби – про перевидання чи переклад); місце видання, видавництво; рік видання та обсяг публікації.

Список формують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв творів. Можна також розміщувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.

Авторів, які мають однакові прізвища, записують за алфавітним порядком їхніх ініціалів. Праці одного автора записують за першими буквами назв його праць. Прізвища авторів наводяться у тій послідовності, в якій вони подані у виданні, та розділяються комами. Якщо це робота двох або трьох авторів, то можна подавати лише прізвище та ініціали першого, додаючи слова «та ін.». Книга, яка має понад три автори, може бути записана у двох варіантах – за назвою або за прізвищем першого автора.

Література, яка видана різними мовами, розміщується у такийспосіб: спочатку тексти, написані кирилицею, а потім – латинню.

Якщо у роботі використано *праці,які розповсюджено на правахрукопису* (дисертації докторів філософії та докторів наук,авторефератидисертацій), то при бібліографічному описі використовують інформацію, подану на титульному аркуші.

Журнальні статті описують за схемою:прізвище автора(авторів),назва статті, зона відповідальності, назва журналу, рік видання, номер журналу, сторінки, на яких надрукована стаття.

Газетні статті описуються за схемою:прізвище автора(авторів),назва статті, зона відповідальності, назва газети, рік видання, число і місяць, сторінки, на яких надрукована стаття.

Статті, опубліковані в наукових збірниках, описують за схемою:автор, назва статті, назва збірника, дані про наукового редактора, місце видання, видавництво, рік видання, сторінки.

У списку можуть бути наведені посилання на *публікації у мережіІнтернет*.Відповідно до стандарту ISO 690-2бібліографічний опис такихджерел передбачає запис джерела (відповідно до вимог бібліографічного опису книги, статей періодичних видань), після якого у квадратних дужках зазначають дату відвідання сторінки в Інтернеті та зазначають: URL адресу сторінки.

Приклади бібліографічного опису використаних джерел наведеноу дод. Е.

Оформлення допоміжних матеріалів

Ілюстративний матеріал (таблиці, рисунки) нумеруються послідовно і розміщуються після першого згадування про нього в тексті. Кожна ілюстрація відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Таблиці позначається словом «Таблиця» і нумерують в межах розділу. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу. Приклад побудови таблиці:

Таблиця 2.1 – Назва таблиці ……..

Заголовки граф
Підзаголовки граф
Рядки (горизонтальні)

Боковик (заголовки рядків)

Графи (колонки)

Джерело: розроблено автором на основі [7]

У кожній таблиці заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони становлять одне ціле із заголовком, або з великої літери, якщо вони мають самостійне значення. У таблиці обов'язково мають бути зазначені одиниці виміру відповідно до стандартів. Числові величини повинні мати однакову розмірність (кількість знаків після коми). Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (–). Таблицю з великою кількістю рядків можна перенести на іншу сторінку, при цьому не повторюючи назву, а вказуючи «Продовження таблиці ...» (Додаток Д).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому слово «таблиця» пишуть повністю, наприклад, «... у таблиці. 2.1».

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, то її треба перенести на наступну. Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч на початку, а над іншими її частинами, які розміщені на наступних сторінках, пишуть: «Продовження таблиці____» або «Кінець таблиці ____ » із зазначенням номера таблиці, але без повторення її назви. ***Наприклад:***

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6
б) первісна вартість в) резерв сумнівних боргів	419103 –	28435 –	32816 –	45920 –	311932 –

Джерело: [10]

За даними, наведеними в табл. 2.1 видно, що……

У результаті аналізу даних, наведених в табл. 2.1, можна зробити висновок про…..

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

Заголовки граф у першому ярусі варто писати з прописної букви, наприкінці ні крапку, ні кому не ставлять. Якщо ярус складає єдину граматичну форму з попереднім ярусом, то з малої літери пишуть підзаголовки, що розміщені нижче.

Наприклад:

Рік	Виробництво	
	план	факт

Якщо ярус має самостійне значення, то з прописної букви пишуться і підзаголовки.

Наприклад:

Рік	Обсяг продажів сталі в країні		
	Німеччина	Україна	США

Заголовки граф подають у називному відмінку однини. Порядок проходження частин підзаголовка: визначення величини, її літерне позначення, кома, одиниця виміру.

Усі дані, що наводяться в таблицях, повинні бути достовірними, однорідними й порівнюваними, в основі їхнього угруповання повинні лежати істотні ознаки.

У тексті спочатку йде посилання на таблицю, а потім сама таблиця, **а не навпаки**.

Приміткидо тексту і таблиць, у яких наводять довідкові й пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки: (10 шрифт, курсив)

1. ...

2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Формули нумерують у межах розділу арабськими цифрами**.**Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння має бути залишено не менше одного вільного рядка. Формули і рівняння в роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) треба нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Номер формули або рівняння складається з номеру розділу і порядкового номеру формули або рівняння, відокремлених крапкою. Наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер проставляють на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку. Номер, який не вміщується в рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули.

Формули – різновиди приведеної раніше основної формули – допускається нумерувати арабською цифрою і малою літерою кирилиці, яка має бути написана разом з цифрою. Наприклад: (1.4а), (1.4б).

Оформлення посилань на номери формул у тексті відбувається так. При посиланнях на будь-яку формулу її номер ставлять точно в тій само графічній формі, що і після формули, тобто арабськими цифрами в круглих дужках. Наприклад: у формулі (3.7); з рівняння (5.1) випливає...

Якщо посилання на номер формули розміщене всередині виразу, укладеного в круглі дужки, то їх рекомендується заміняти квадратними дужками. Наприклад: Використовуючи вираз для оцінки ефективності експорту [див. формулу (14.3)], одержуємо...

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок можливо тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи його на початку наступного рядка. Коли переносять формули або рівняння на знакові операції множення, застосовують знак «×».

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації. Формули, що йдуть одна за одною й не розподілені текстом, відокремлюють комою.

Графіки, діаграми, схеми тощо позначають «Рисунки» і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку, наприклад, другий рисунок першого розділу «Рисунок 1.2 – Назва рисунку …..». Номер рисунка, його назва і пояснювальні підписи до нього розміщують під ілюстрацією по центру. На всі рисунки також мають бути посилання в тексті. Після посилання на графічний матеріал та його представлення має бути його короткий аналіз.

Основні вимоги щодо структури і порядку оформлення курсових робіт регламентуються Державним стандартом України: ДСТУ 3008:2015 (https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_2015.pdf)

Посилання на використані в роботі джерела *(цитати, таблиці, схеми, рисунки тощо)* наводяться одразу після їх закінчення у квадратних дужках. Наприклад, [5, с. 17] означає: 5 – порядковий номер джерела у списку літератури, с. 17 – відповідну сторінку джерела. Також допускається можливість оформлення виносок, в яких вказується прізвище та ініціали автора, назва джерела, видавництво, рік видання і сторінка. Бажано, щоб кожна сторінка роботи містила посилання на список використаних джерел.

Список використаних джерел (до 30 джерел) оформлюється згідно ДСТУ ГОСТ 8302:2015 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» (https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf). Список використаних джерел слід розміщувати у такій послідовності: спочатку

(у хронологічному порядку) Закони України, потім – Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, за ними – літературні джерела за абеткою: монографії, підручники, посібники, брошури, журнальні статті. У кінці списку наводять іншомовні та Інтернет-ресурси (сайти). Відомості про книги обов'язково мають містити прізвище та ініціали автора, заголовок, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок; відомості про журнальні статті – прізвище та ініціали автора, заголовок, назву періодичного видання, серію, рік випуску, номер видання, сторінки (Додаток Ж).

Слід звернути увагу на те, що у списку використаних джерел наукові праці записують тією мовою, якою вони видані.

На ***додатки,*** які містяться у курсовій роботі, мають бути посилання у текстовій частині роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхній частині сторінки з великої літери симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком з великої літери друкується слово «Додаток» і літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Додатки оформлюються як продовження наукової роботи на таких їїсторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

До додатків рекомендується включати допоміжний матеріал,потрібний для повноти сприйняття дослідження:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики;
- опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ПК, які розроблені у процесі роботи над дослідженням;
- люстрації допоміжного характеру.

Кожний такий додаток необхідно починати з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» (без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад:«Додаток Д».

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: Додаток А, Додаток Б.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – другий розділ дод. А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу дод. В.

У разі якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому кутку зазначається «Продовження додатку…».

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану, завдань та визначених вище вимог щодо змісту та оформлення. У випадках відставання від графіка студент зобов'язаний надати пояснення своєму науковому керівнику або завідувачу кафедри.

На період написання кваліфікаційних робіт на кафедрі складається графік **консультацій наукових керівників.** Метою систематичних консультацій є надання допомоги студентові: у підборі літератури та нормативних джерел, формуванні та опрацюванні інформаційного забезпечення дослідження, виборі його методів, форм висвітлення результатів дослідження тощо; у дотриманні вимог до змісту й оформлення кваліфікаційної роботи, своєчасному усуненні відхилень. Оперативне та ретельне написання рекомендацій керівника сприяє своєчасному виконанню кваліфікаційної роботи і є запорукою успішного захисту.

Відповідно до календарних етапів студент має подавати роботу частинами на перегляд, а у встановлений графіком термін подати завершену кваліфікаційну роботу на рецензування науковому керівникові.

Порушення студентом календарного плану написання кваліфікаційної роботи та її здачі на кафедру фіксується науковим керівником, який інформує завідувача кафедри. У разі значного порушення графіка науковий керівник зобов'язаний поінформувати про це завідувача кафедри та винести питання на засідання кафедри. За наслідками розгляду студент за рішенням кафедри може бути не допущений до її захисту.

Після завершення роботи та за наявності позитивної рецензії наукового керівника кваліфікаційна робота допускається до попереднього захисту на кафедрі.

З метою забезпечення якості та визначення рівня підготовленості кафедрою організовується **попередній захист кваліфікаційних робіт** у складікомісії 3–4викладачів у кожній, виходячи з їх спеціалізації за напрямами наукових досліджень та інтересів. Керівник роботи до складу комісії з попереднього захисту роботи, як правило, не входить.

Метою проведення попереднього захисту роботи на кафедрі є:

- перевірка дотримання вимог щодо змісту роботи (виходячи з наданого завдання) та її оформлення;
- перевірка наявності всіх супроводжувальних документів (довідка від підприємства, відгук наукового керівника, матеріали апробації результатів дослідження (ксерокопії (витяги) програм наукових конференцій, тез доповідей, наукових статей) тощо);
- перевірка готовності автора до захисту роботи в ЕК (вільне володіння матеріалом дослідження, здатність та позитивні відповіді на запитання стосовно суті та результатів дослідження, наявність демонстраційного матеріалу для публічного захисту роботи).

кваліфікаційні роботи, які подані на кафедру з порушеннямвстановлених термінів роботи комісій попереднього захисту, до розгляду в них без дозволу завідувача кафедри не приймаються.

Здобувачі вищої освіти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті і розгляді завідувачем кафедрибули оцінені позитивно, допускається деканом до захисту на засіданні ЕК не пізніше, ніж 5 робочих днів до початку її роботи (відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у ВТЕІ ДТЕУ»). У цей же термін здобувач вищої освіти подає на кафедру переплетену кваліфікаційну роботу з належним чином оформленими супровідними документами, про що робиться запис у Журналі реєстрації кваліфікаційних робіт:

– заява на ім'я завідувача про затвердження теми кваліфікаційної роботи;
– завдання на кваліфікаційну роботу (з усіма підписами);
– зовнішня рецензія з підприємства, організації, за матеріалами якого виконувалась робота;
– внутрішня рецензія;
– подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи;
– ксерокопії наукових праць;
– довідка-плагіат;
– квитанція про надані послуги.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, яка формується за спеціалізацією студентів, які здобувають освітній ступінь бакалавра.

Оцінка кваліфікаційної роботи та рішення про отримання випускником ступеня бакалавр ухвалюється на підставі представленої до захисту роботи, рецензії зовнішнього рецензента та її публічного захисту.

Під час підготовки до захисту студент має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо кваліфікаційної роботи і підготовлені наочні матеріали (4–6 сторінок з найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими у вигляді плакатів або ксерокопії роздаткового матеріалу; а також слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). Зразок оформлення титульної сторінки ілюстративного матеріалу наведено у дод. Д.

Обсяг тексту доповіді має відповідати **до 7 хвилин** виступу, містити основні результати аналізу матеріалів об'єкта дослідження й творчих розробок щодо пропозицій і рекомендацій, які є результатом проведеного дослідження. Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь студента і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

Студент стисло доповідає комісії сутність проведеного дослідження, дає оцінку отриманим результатам, ілюструючи доповідь наочними матеріалами. Після доповіді студента зачитуються рецензії на кваліфікаційну роботу і він відповідає на всі зауваження рецензентів.

Під час захисту кваліфікаційної роботи члени ЕК, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть ставити студентові запитання щодо змісту кваліфікаційної роботи. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються за 100-баловою шкалою ВТЕІ ДТЕУ. Критерії оцінювання наведено в таблиці 1-4. Рішення щодо публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та зовнішнього рецензента.

Студент, який не захистив з поважних причин у встановлений строк випускну кваліфікаційну роботу (про що студент має подати у ЕК відповідні документи), має право на повторну атестацію протягом наступних трьох років під час роботи ЕК за тією ж спеціалізацією. Рішення щодо дати повторного захисту ухвалює ЕК.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи членами ЕК

Таблиця 1

Критерії оцінки кваліфікаційної роботи відповідно до ECTS

Оцінка	**Державна оцінка**	**За шкалою ДТЕУ**	**За шкалою ECTS**
Відмінно	5	90–100	A
Дуже добре (з правом доопрацювання на «відмінно»)	4	83–89	B
Добре	4	75–82	C
Задовільно (з правом доопрацювання на «добре»)	3	63–74	D
Задовільно	3	50–62	E
Незадовільно з правомдоопрацювання	2	34–49	FX
Незадовільно. Повторне написання	2	менше 34	F

Таблиця 2

Критерії оцінювання	**Бали**
Оформлення кваліфікаційної роботи відповідно до вимог стандарту	5
Актуальність теми	10
Обґрунтованість результатів дослідження та рекомендації, наявність елементів наукової новизни	30

Використання інформаційних технологій	10
Рівень реальності розробок та пропозицій	15

Таблиця 3

Презентація кваліфікаційної роботи

Критерії оцінювання	**Бали**
Невикористані наочні презентаційні матеріали. Студент читав доповідь	2
Невикористані наочні презентаційні матеріали. Студент доповідав	4
Використання фолій або PowerPoint-презентації. Студент повністю читав доповідь	6
Використання фолій або PowerPoint-презентації. Студент переважно читав	8
Використання фолій або PowerPoint-презентації. Студент доповідав	10

Таблиця 4

Оцінювання відповіді студента на поставленні запитання ЕК

Критерії оцінювання	**Бали**
Отримано відповіді менш, ніж на 30 % запитань	1
Отримано відповіді на 60% запитань. Відповіді нечіткі. У відповідях є помилки	5
Отримано відповіді на 75% запитань. Відповіді не цілком обґрунтовані	10
У кількох відповідях є деякі неточності. Відповіді на всі запитання чіткі	15
Помилок у відповідях немає. Відповіді на всі запитання чіткі та обґрунтовані	20

ДОДАТКИ

Додаток А

Графік виконання кваліфікаційних робіт
здобувачами освітнього ступеня бакалавр
спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
ОП «Соціальне забезпечення»

№ пор.	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи
1.	Отримання завдання на кваліфікаційну роботу	
2.	Виконання І розділу кваліфікаційної роботи	
3.	Обговорення І розділу кваліфікаційної роботи на науковому семінарі	
4.	Виконання ІІ розділу кваліфікаційної роботи	
5.	Обговорення ІІ розділу кваліфікаційної роботина науковому семінарі	
6.	Виконання ІІІ розділу кваліфікаційної роботи	
7.	Обговорення ІІІ розділу кваліфікаційної роботи на науковому семінарі	
8.	Завершення виконання кваліфікаційної роботи	
9.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	
10.	Кінцевий строк здачі переплетеної кваліфікаційної роботи на кафедру	

Завідувач кафедри
економіки та міжнародних відносин Власне ім’я, прізвище

Додаток Б

Завідувачу кафедри

_____

власне ім'я, прізвище

_____

ПІБ з.в.о.

гр.___, _____курс,

_____

_____

спеціальність, освітня програма,
факультет

Заява

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи:

_____

_____

_____

_____

за матеріалами

_____

_____

_____

повна юридична назва підприємства/ організації/ установи

та призначити науковим керівником кваліфікаційної роботи

_____

дата *підпис з.в.о.*

Додаток В

Ф-7.5.1-117

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Факультет економіки, менеджменту та права. Кафедра економіки та міжнародних відносин
Освітній ступінь «бакалавр»
Спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»
Освітня програма «Соціальне забезпечення»

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи _____
2. Затверджена наказом директора від _____ № __

3. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1.	Вступ		
2.	Розділ 1		
3.	Розділ 2		
4.	Розділ 3		
5.	Висновки та пропозиції		
6.	Список використаних джерел		
7.	Оформлення роботи та додатків		
8.	Попередній захист		
9.	Перевірка роботи на вміст плагіату		
10.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру		

3. Керівник кваліфікаційної роботи (консультант)
_____
(підпис, власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

4. Гарант освітньої програми_____
(підпис, власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

5. Завдання прийняв до виконання здобувач_____
(підпис, прізвище, ініціали)

6. Відгук керівника кваліфікаційної роботи

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Керівник кваліфікаційної роботи _____

(підпис, власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

7. Висновок про кваліфікаційну роботу
Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти

_____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту у екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

(підпис, власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Завідувач кафедри _____

(підпис, власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____

дата

Додаток Г

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра економіки та міжнародних відносин

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

_____
(за матеріалами _____)

Здобувача вищої освіти
освітнього ступеня «бакалавр»
4 курсу, групи СЗ-41д,
спеціальності 232 «Соціальне
забезпечення»
ОП «Соціальне забезпечення»
денної форми навчання

_____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ
підпис здобувача

Науковий керівник
науковий ступінь,
вчене звання

_____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ
підпис

Гарант освітньої програми
науковий ступінь,
вчене звання

_____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ
підпис

Вінниця 20__

Додаток Д

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра економіки та міжнародних відносин

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:

_____

_____
назва теми

Здобувача вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» 4 курсу, групи СЗ-41д, спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» ОП «Соціальне забезпечення» денної форми навчання	_____ *підпис здобувача*	Власне ім’я, ПРІЗВИЩЕ
Науковий керівник науковий ступінь, вчене звання	_____ *підпис керівника*	Власне ім’я, ПРІЗВИЩЕ

Вінниця 20__

Додаток Ж

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600с. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя :ЗНУ, 2017. 102 с. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ,2017. 240 с. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. тадоп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч.посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015.476 с.

Чотири і більше авторів	Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Бєліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент :навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя :ЗНУ, 2015. 88 с. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид.Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/ упорядники	Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг.наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч.посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності :навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора **Багатотомні видання**	25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) :ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад.Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред.М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг.ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.:Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016.488 с. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.:Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищоїосвіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історіїНАН України, 2016. 306 с. Антологія української літературно-критичної думки першої половиниXX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ :САМ, 2016. Т. 17. 712 с. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад.прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засадиправової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.

Продовження додатку Ж

Автореферати дисертацій	Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис..... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис ..... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис ..... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис ..... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. *Офіційний вісник України*. 2017. № 4. С. 530–543. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. *Урядовий кур'єр*. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. *Офіційний вісникУкраїни*. 2017. № 20. С. 136–141. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця :затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. *Баланс-бюджет*. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лєпіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. *ЦДАГО України* (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. *ЦДАВО України* (Центр. держ. архів вищ. органів влади таупр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. Наукове товариство ім. Шевченка. *Львів. наук. б-ка ім. В. СтефаникаНАН України.* Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Продовження додатку Ж

Патенти	Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 С09К11/00, G01Т1/28, G21Н3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей:пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма- методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах ізбірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014.15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. Пам’ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів.іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид.центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.;наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).

Частина видання: книги	Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовийаспект. *Тридцать лет с экологическим правом* : избранныетруды. Харьков, 2013. С. 205–212. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. *Адміністративне право України* : підручник / за заг. ред.Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. *Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства вуправлінні* : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. *Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт.2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. *Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених* :тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. *Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі* : зб. тездоп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук* : матеріалиІІІ регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: довідкового видання	Кучеренко І. М. Право державної власності. *Великий енциклопедичний юридичний словник /* ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. *Адміністративне право України :* словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова.Київ, 2014. С. 54–55. Сірий М. І. Судова влада. *Юридична енциклопедія*. Київ, 2003. Т. 5. С.699.
Частина видання: продовжуваного видання	Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. *ВісникЗапорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. *Вісник Запорізького національного університету.Фізико-математичні науки.* Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. *Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій*. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиціНюрнберзького трибуналу. *Проблеми законності*. Харків, 2011.Вип. 115. С. 200–206.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. *Часопис Київського університету права*.2007. № 4. С. 88–92. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: ґенеза і поняття. *Право України*. 2017. № 5. С. 71–79. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. *Урядовий кур'єр*. 2017.1 листоп. (№ 205). С. 5. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. *Юридичний вісник України*. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronicstructureof 2H-SnSe2: abinitiomodelingandcomparisonwithexperiment. *Semiconductor Physics Quantum Electronics&Optoelectronics*. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=1572575 7& (дата звернення: 15.11.2017). Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2017. № 5.С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

ДОДАТОК Е

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗИТКУ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.1 Соціальний захист: сутність та класифікація

Сучасні процеси транснаціоналізації, економічної інтеграції, трансформації та посилення світогосподарських зв’язків зміцнюють залежність країн від рівня їх залучення в міжнародні економічні відносини. Експортна діяльність відіграє одну з ключових ролей у формуванні місця окремої країни на міжнародній економічній арені, забезпечує приріст ефективності використання національних потужностей та наявних ресурсів.